

Koncentrace řízení po zrušení rozsudku odvolacím soudem

JULIE-KAROLÍNA ČAPKOVÁ*

Concentration of proceedings after the annulment of the judgment by the Court of Appeal

Summary: *The principle of concentration has been part of the Civil Procedure Code for over twenty years. To this day, it remains unclear if and to what extent is the concentration broken after the judgment is overruled by the Court of Appeal and the case is returned to the court of first instance for further proceedings. Is the concentration broken after the judgment of the Court of Appeal? And to what extent? What is the role of the Court of Appeal and what is the role of the court of first instance? The aim of this article is to review the issue in question and to discuss a possible solution.*

Keywords: *principle of concentration, civil proceedings, Civil Procedure Code, Court of Appeal, process of evidencing*

Koncentrace řízení je součástí občanského soudního řádu¹ přes dvacet let.² Do občanského soudního řádu byla opět³ zavedena s cílem zrychlit civilní řízení (resp. jej zefektivnit) a přenést větší odpovědnost za výsledek řízení na samotné účastníky. Vymezuje časový úsek, během kterého mohou účastníci uvádět rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy k podpoření jejich tvrzení. Základními mezníky jsou konec přípravného [ust. § 114c OSŘ] či prvního jednání ve věci [ust. § 118b OSŘ], popř. uplynutí lhůty, jež byla poskytnuta k doplnění rozhodných skutečností či důkazních návrhů. K později uplatněným již soud přihlížet nesmí, pokud se nejedná o výjimku [viz ust. § 118b odst. 1 věta poslední OSŘ]. Musíme ale rozlišovat mezi uváděním skutečností významných pro rozhodnutí o věci samé, důkazními návrhy a jinými projevy účastníků. Jinými projevy jsou myšleny např. stanoviska účastníků, různá shrnutí žalobních nároků a procesní námítky. Ty mohou účastníci činit nehledě na koncentraci řízení.⁴

Jedním z prvků koncentrace řízení je rovněž ust. § 119a OSŘ, a to tzv. koncentrace k okamžiku vyhlášení rozhodnutí. Zmíněné ustanovení ukládá soudci povinnost poučit

účastníky o tom, že všechny rozhodné skutečnosti musí uvést a označit důkazy dříve, než vyhlásí rozhodnutí, neboť později uplatněné skutečnosti a důkazy jsou odvolacím důvodem jen za podmínek v ust. § 205a OSŘ. Ustanovení § 118b OSŘ tím není dotčeno, resp. účastníci mohou po tomto poučení uvádět jen skutečnosti a navrhnout důkazy, na něž se vztahuje výjimka dle ust. § 118b odst. 1 věta poslední OSŘ.

Ust. § 119a OSŘ slouží k tomu, aby všechna tvrzení a důkazní návrhy zazněly před soudem prvního stupně. Nejedná se však o další koncentraci již koncentrovaného řízení dle ust. § 114c nebo § 118ab OSŘ,⁵ ale o poslední možnost účastníků tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy. V rámci odvolacího řízení to, až na taxativně vymezené výjimky v ust. § 205a odst. 1 OSŘ, již není možné.⁶ K poučení dle ust. § 119a OSŘ dochází potom, co se soudce vypořádá se všemi důkazy, jež byly účastníky navrženy k provedení. Pokud na výzvu soudce, zda nechtějí ještě doplnit dokazování nebo tvrdit další rozhodné skutečnosti, nic nového nenavrhnou ani netvrdí, soudce dokazování ukončí a vyzve strany k přednesu závěrečných řečí.

* Autorka působí jako asistentka soudce a externí doktorandka na katedře občanského práva PF UK. ORCID: 0009-0009-8314-1071. E-mail: julie.k.capkova@gmail.com.

¹ Zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dále jen „OSŘ“ nebo „občanský soudní řád“.

² Zavedena „Velkou novelou“ občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. Další posun směrem ke koncentrační zásadě znamenala novela č. 7/2009 Sb., tzv. „Souhrnná novela“.

³ Tzv. soustředovací zásada byla již součástí Josefsinského soudního řádu z roku 1781.

⁴ Rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010.

⁵ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, komentář k ust. § 119a OSŘ.

⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění o. s. ř. a některé další zákony. Sněmovní tisk 257/0.

Poučení obecně stačí poznamenat do protokolu jen s odkazem na zmíněné zákonné ustanovení, není třeba jej zaznamenat celé doslovně. Účastníci ale musí být poučeni jak formálně, tak materiálně.⁷

Obecně totiž rozlišujeme mezi poučením o formální a materiální podstatě koncentrace. Poučení o formální podstatě koncentrace znamená, že soudce účastníkům vysvětlí, do kdy mohou uvádět rozhodné skutečnosti (povinnost tvrzení) a navrhnout důkazy k prokázání takových tvrzení (povinnost důkazní). A že k následným tzv. „novotám“ nebude přihlíženo [viz ust. § 114c a ust. § 118b OSŘ]. Materiální podstata poučení o koncentrací tkví v poučení účastníků řízení dle ust. § 118a OSŘ, tedy ve sdělení, které skutečnosti má soudce za sporné a které za nesporné, co má za prokázané a co nikoliv a co jsou zásadní skutečnosti pro rozhodnutí ve věci. Aby skutečně došlo ke koncentraci řízení, musí soudce poučit účastníky o materiální i formální podstatě koncentrace.⁸

Krátce k otázce, kdy odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvostupňového. Děje se tak, pokud mělo řízení takové vady, které měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a v rámci odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava. Takovými vadami je např. nedostatek podmínek řízení, rozhodování věcně nepřislušného soudu či vyloučeného soudce, či byl soud nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát, popř. jiné [ust. § 219a odst. 1 písm. a) OSŘ]. Dalším důvodem může být to, že je rozhodnutí nepřezkoumatelné pro jeho nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů [ust. § 219a odst. 1 písm. b) OSŘ], pokud soud nepřibral za účastníka toho, kdo měl být účastníkem [ust. § 219a odst. 1 písm. c) OSŘ], anebo pokud soud nepokračoval v řízení s procesním nástupcem účastníka [ust. § 219a odst. 1 písm. d) OSŘ]. V druhém odstavci zmíněného ustanovení jsou doplněny další důvody, a to pokud ke zjištění skutkového stavu je třeba provést další navržené důkazy, které nemohou být provedeny v rámci řízení odvolacího [ust. § 219a odst. 2 OSŘ]. Jedná se o výčet taxativní. Zrušení rozsudku je až nejzazší možností, pokud rozhodnutí nelze potvrdit či změnit, tedy pokud nelze postupovat dle ust. § 219 či ust. 220 OSŘ.⁹ V rámci

dalšího pojednání se budeme soustředit jen na zrušení rozhodnutí pro účely doplnění dokazování [ust. § 219a odst. 2 OSŘ].

Obecně se dokazování v rámci sporného nalézacího řízení opírá o zásadu projednací, která je vyjádřena v ust. § 120 OSŘ. Soud se tak může toliko zabývat jen těmi tvrzeními a důkazními návrhy, které do řízení vnesou účastníci. Soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy, pokud potřeba jejich provedení vyvstala z obsahu spisu a jejich provedení je nutné ke zjištění skutkového stavu věci [ust. § 120 odst. 2 OSŘ].

Odvolační soud sice může sám dokazování doplnit, nicméně jen o ty důkazy, jež byly navrhnuty a jejichž provedení není v rozporu s pravidly koncentrace či zásady neúplné apelace¹⁰ odvolacího řízení. Odvolací soud ale neprovede dokazování, pokud by v odvolacím řízení mělo být provedeno rozsáhlé dokazování a ke skutečnosti, která má být takto prokázána, nebylo provedeno dosud žádné dokazování nebo bylo zcela nedostatečné. Tyto dvě podmínky musí být splněny kumulativně. Rozsáhlost dokazování není míněna ve smyslu množství provedení nových důkazů, ale ve smyslu rozsahu dokazovaných rozhodných skutečností. Hlediskem ale může rovněž být i délka a náročnost takového dokazování, jež je v nepoměru k dokazování, jež provedl soud prvního stupně.¹¹

Pokud dojde ke zrušení prvostupňového rozhodnutí a věc je soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení, je prvostupňový soud vázán právním názorem odvolacího soudu [ust. § 226 odst. 1 OSŘ]. Z právního názoru odvolacího soudu musí být zřejmé, z jakého důvodu bylo rozhodnutí zrušeno, resp. „v čem spočívají nedostatky dokazování, skutkových zjištění a skutkových závěrů nebo proč bylo právní posouzení věci chybné“¹² [viz ust. § 219a OSŘ]. Prvostupňový soud je vázán jak právním názorem odvolacího soudu ohledně hmotného práva, ale i procesního, tedy i ohledně toho, jaké další důkazy mají být provedeny.¹³

Cílem tohoto příspěvku je upozornit na problematiku situace, které nastávají v praxi v případech, kdy je rozsudek zrušen odvolacím soudem a věc vrácena prvostupňovému soudu k dalšímu řízení. Pokud se tak stane, je

⁷ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2/2010.

⁸ SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 501–502.

⁹ Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3466/2013.

¹⁰ Podstatou zásady neúplné apelace odvolacího řízení je to, že odvolatel je v rámci svého odvolání omezen při uplatňování nových skutečností a navrhování důkazů.

¹¹ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, komentář k ust. § 219a OSŘ.

¹² DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1797–1799.

¹³ Tamtéž.

potřeba zodpovědět otázku, zda je zrušením rozsudku koncentrace řízení bez dalšího prolomena v plném rozsahu, či nikoliv. Je možné rovněž položit i druhou otázku, a to zda by se měl k rozsahu prolomení koncentrace vyjádřit odvolací soud v rámci zrušujícího rozhodnutí, popř. jakým způsobem.

Jak jsem již na začátku uvedla, k důkazním návrhům a k tvrzením stran učiněným po nastoupení účinků koncentrace řízení soud nepřihlíží. Cílem je tedy zodpovědět, jak jde dohromady skutečnost, že bylo prvostupňové rozhodnutí zrušeno, potřeba doplnění dokazování a již zkoncentrované řízení. Popřípadě jakou povinnost má v takovém případě odvolací soud.

V rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1830/2019, se Nejvyšší soud přihlásil k názoru zmíněnému v komentáři Občanského soudního řádu u ust. § 119a OSŘ od Svobody K. a kol. Žalovaný podal proti rozsudku Městského soudu dovolání, které bylo odmítnuto. Dovolatel, mimo jiné, ve svém dovolání vyjádřil myšlenku, že rušícím rozhodnutím odvolacího soudu dochází bez dalšího k prolomení koncentrace řízení. Nejvyšší soud odkázal na závěry výše zmíněného komentáře, když řekl, že „zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně bez dalšího neprolamuje koncentraci řízení nastalou po skončení prvního jednání ve věci (§ 118b odst. 1 OSŘ); tak je tomu pouze v případě, že řízení bylo zkoncentrováno na základě § 119a OSŘ vyhlášením rozsudku“.

Závěr Nejvyššího soudu je zcela logický. Pokud soudce opomene, či snad úmyslně „nezkoncentruje“¹⁴ podle ust. § 114c nebo ust. § 118b OSŘ, avšak účastníky poučí dle ust. § 119a OSŘ, váže se tzv. „koncentrace“ na moment vyhlášení rozsudku.¹⁵ Tedy účastníci mohou rovněž i v rámci závěrečných řečí uvádět nové rozhodné skutečnosti nebo navrhnout nové důkazy. Soudce si pak musí zvážit, zda znovu otevře možnost dokazování, či nikoliv. V tomto případě je vyhlášením rozsudku zkoncentrováno a jeho zrušení tak způsobuje prolomení koncentrace řízení. V dalším řízení před prvostupňovým soudem mohou účastníci uvádět nová tvrzení a navrhnout důkazy bez jakéhokoliv omezení.

Pokud soudce „zkoncentroval“ dle ust. § 114c OSŘ nebo ust. § 118b OSŘ, zrušením rozsudku k prolomení koncentrace bez

dalšího nedochází. V tomto případě není koncentrace navázána na moment vyhlášení rozsudku, ale na konec přípravného jednání či prvního jednání ve věci, popř. k uplynutí lhůty, jež byla soudcem poskytnuta k doplnění rozhodných skutečností nebo důkazních návrhů.

Zjednodušeně řečeno, v případě, kdy je zrušen rozsudek v řízení, kdy nebylo zkoncentrováno dle ust. § 114c OSŘ a ust. § 118b OSŘ, ale pouze dle ust. § 119a OSŘ, je koncentrace zcela prolomena. Pokud je zkoncentrováno dle ust. § 114c OSŘ nebo ust. § 118b OSŘ, koncentrace po zrušení rozhodnutí prolomena bez dalšího není.

Další otázkou je, jaký dopad má výše zmíněný závěr na praxi. Tedy jaké důkazy může prvostupňový soud provést poté, co byl rozsudek zrušen pro nutnost doplnění dokazování v případě, kdy bylo zkoncentrováno dle ust. § 114c OSŘ nebo ust. § 118b OSŘ. Může být dokazování doplněno pouze důkazy, na něž se vztahuje výjimka dle ust. § 118b odst. 1 věta poslední OSŘ, či má odvolací (či snad prvostupňový) soud možnost koncentraci přece jen v určitém směru prolomit? Mohou mít účastníci ještě vliv na to, jaké důkazy budou dále provedeny?

Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci (dále také jen „odvolací soud“ nebo „Vrchní soud“) ze dne 19. 7. 2023, sp. zn. 8 Cmo 92/2023.

Po skutkové stránce se v tomto případě jednalo o to, že žalovaný, jednatel žalobkyně, vybíral peněžní částky z pokladny a z bankovního účtu žalobkyně a používal je k jiným účelům než k uhrazení závazků žalobkyně. Soud prvního stupně¹⁶ vyhověl žalobě co do částky 3 921 278,31 Kč a ve zbytku ji zamítl z důvodu námitky promlčení a nedostatečného unesení důkazního břemene. Jednalo se ale již o v pořadí druhé rozhodnutí. První rozsudek, a to částečný, byl stejně jako rozhodnutí odvolacího soudu zrušen Nejvyšším soudem a následně byla věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Koncentrace v tomto řízení probíhala následovně. Účastníci byli o koncentraci ve smyslu ust. § 118b OSŘ poučeni již v předvolání k prvnímu jednání. Tento požadavek plyne z judikatury Nejvyššího soudu. Tedy aby bylo řízení úspěšně zkoncentrováno, nestačí účastníky poučit až v jednací síni, ale musí být

¹⁴ Např. dojde k názoru, že řízení není připravené v takové míře, aby mohl zkoncentrovat dle ust. § 114c nebo ust. § 118b OSŘ.

¹⁵ Např. ve věci sp. zn. 55 Cm 77/2017 vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích bylo zkoncentrováno pouze na základě ust. § 119a OSŘ, k čemuž se vyjádřil Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 18. 10. 2022, sp. zn. 14 Cmo 338/2021.

¹⁶ Krajský soud v Ostravě.

poučení ještě předem, a to v předvolání k takovému jednání.¹⁷ První jednání bylo konáno ve vícero termínech.¹⁸ K jeho konci byla žalobkyně poučena dle ust. § 118a odst. 1 a 3 OSŘ o povinnosti do třiceti dnů doplnit skutková tvrzení a důkazní návrhy ohledně aktivní legitimace žalobkyně. Poučení dle ust. § 118b OSŘ bylo účastníkům poskytnuto až na dalším jednání, kdy byli účastníci rovněž poučeni dle ust. § 119a OSŘ. Na prvním jednání po zrušení částečného rozsudku Nejvyšším soudem poučil soud prvního stupně o koncentraci dle ust. § 118b OSŘ s tím, že nové rozhodné skutečnosti a důkazní návrhy mohou účastníci uvést do konce tohoto jednání. Rovněž byli znovu poučeni dle ust. § 119a OSŘ. Pomiňme tak část řízení předcházející zrušení částečného rozsudku a soustředíme se jen na řízení následující a na fakt, že řízení bylo zkoncentrováno podle ust. § 118b a ust. § 119a OSŘ.

Vrchní soud se v této věci rovněž přidal k závěrům formulovaným v komentáři od Svobody K. a kol., tedy že zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně nezrušilo nastalou koncentraci řízení, když bylo zkoncentrováno dle ust. § 118b OSŘ. Je tak tomu jen v případě, když bylo zkoncentrováno pouze dle ust. § 119a OSŘ. Došel tak k názoru, že v předmětné věci byli účastníci pokaždé řádně poučeni o koncentraci řízení, a to již ke konci prvního jednání ve věci.

Odvolací soud rozsudek soudu prvostupňového s odkazem na ust. § 219a OSŘ zrušil, a to s tím odůvodněním, že nebyly splněny podmínky pro změnu či potvrzení předmětného rozhodnutí. Prohlásil právní posouzení prvostupňového soudu za nesprávné a řekl, že správné posouzení vyžaduje další skutková zjištění. Tato zjištění ale nemohl sám odvolací soud učinit, když by takový postup znamenal porušení zásady dvojinstančnosti soudního řízení.¹⁹

Dle výše zmíněných úvah tak k prolomení koncentrace v tomto případě nedošlo, když soud prvního stupně řádně poučil dle ust. § 118b a ust. § 119a OSŘ. V souvislosti s nutností doplnění dokázání vrchní soud uvedl, že účastníci mohou uvádět pouze ty „skutečnosti a důkazy, jejichž zjišťování nebylo v předchozím průběhu řízení zkoncentrováno“. Komentář k tomu ještě dodává i jiné důvody [viz ust. § 118b odst. 1 věta poslední OSŘ].²⁰ Tím jsou myšleny výjimky z koncentrace, tedy ty

skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném, a nebylo-li provedeno, po prvním jednání, nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést. Dále skutečnosti nebo důkazy, které účastníci uvedli poté, co byli vyzváni dle § 118a odst. 1 až 3 OSŘ. Odvolací soud dále navedl soud prvostupňový, aby žalovaného poučil dle ust. § 118a OSŘ k jeho procesní obraně. Zde Vrchní soud zcela konkrétně označil tvrzení, ke kterým má toto poučení směřovat. Teprve až po doplnění dokazování v tomto rozsahu by bylo možné znovu ve věci rozhodnout.

Pokud je koncentrace bez dalšího prolomena v případě zrušení rozsudku odvolacím soudem v řízení, kdy bylo zkoncentrováno jen dle ust. § 119a OSŘ, nemůže nastat identický následek, pokud bylo zkoncentrováno dle ust. § 114c či ust. § 118b OSŘ. Pokud ale odvolací soud přesně nevymezí ta tvrzení, která nejsou dostatečně prokázána, dle mého názoru takový následek stejně může nastat.

Jinými slovy, pro posouzení prolomení účinků koncentrace je důležité konstatování, zda bylo řízení zkoncentrováno dle ust. § 114c, ust. § 118b či pouze dle ust. § 119a OSŘ, ale není to ještě zcela rozhodující, či snad dostatečné. Srovnatelně důležité je, jakým způsobem se k tomu odvolací soud postaví a jak vymezí okruh tvrzení, ke kterým má být dodatečně dokazování provedeno. Pokud tak odvolací soud neučiní, prvostupňovému soudu nezbude nic jiného než považovat koncentraci za prolomenou v širším rozsahu, než by bylo nezbytně nutné. Nemůže si sám vymezit, jaká tvrzení měl asi odvolací soud na mysli. Pokud mu to nebude sděleno napřímo a jasně, bude muset případně provést větší množství důkazů, jež budou účastníky navrženy. Mimo jiné tak dojde k prodloužení celkové délky řízení. Řízení tak ve svém důsledku nebude nikterak těžší z toho, že bylo řádně zkoncentrováno dle ust. § 114c nebo ust. § 118b OSŘ.

Odvolací soud by měl v rámci zrušovacího rozhodnutí sám prvostupňovému soudu zformulovat poučení dle ust. § 118a OSŘ, nebo alespoň rámcově, ale tak, aby bylo patrné, ke kterým tvrzením má být dokazování doplněno. Pokud má odvolací soud za to, že je třeba doplnit dokazování, musí jednoznačně vymezit, jakým směrem tak má být učiněno, nemůže

¹⁷ Rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 23 Cdo 833/2019.

¹⁸ První jednání je skončeno, pokud byly provedeny všechny úkony uvedené v ust. § 118 odst. 1 a 2 OSŘ.

¹⁹ Zásada dvojinstančnosti řízení garantuje účastníkům, že proti rozhodnutí budou moci podat opravný prostředek.

²⁰ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, komentář k ust. § 119a OSŘ.

nechat prvostupňový soud „dohadovat se“, co vše by asi mělo být doplněno a v jakém směru má účastníka poučit. Pokud se odvolací soud vyjádří, že je zapotřebí doplnit dokazování, ale zcela sporadicky se vyjádří k rozsahu a směru takového dokazování, prvostupňový soudce patrně dojde k názoru, že bude lepší dokazování doplnit spíše v širším rozsahu. Soudce prvostupňového soudu nebude chtít riskovat potencionální opětovné rušení jeho rozhodnutí. Raději tak přistoupí k tomu, že popře výhody zkoncentrovaného řízení a povolí k provedení i ty důkazy, jež by v případě náležitého odůvodnění zrušujícího rozhodnutí provádět býval nemusel.

Prvky koncentrace řízení je ale třeba primárně vnímat pozitivně a její pravidla dodržovat a trvat na nich. V letech 2000 a 2009, když byl tento institut do zákonné úpravy zaváděn, dělo se tak mimo jiné s účelem řízení zrychlit a zefektivnit. Pokud ale koncentrace řízení nebude nastavena smysluplně i v případech, kdy je prvostupňové rozhodnutí odvolacím soudem zrušeno a věc vrácena k doplnění dokazování, je to, jako by koncentrace řízení neexistovala. Zcela formálně by sice součástí OSŘ byla, ale nikoliv materiálně. Koncentrace má své jasné místo v případě prvostupňového řízení a jinak by tomu nemělo být v případě, kdy je věc do této fáze vrácena k doplnění dokazování. Nedává žádný smysl, aby byla pravidla koncentrace respektována jen někdy, a to ještě z toho důvodu, že se k této situaci právní úprava jasně nevyjádřila.

Je zapotřebí, aby se k této problematice alespoň postavila soudní praxe a stanovila jasná pravidla, jakým způsobem se má odvolací soud vyjádřit k rozsahu doplnění dokazování soudem prvostupňovým. Aby tak docházelo ve zrušujících rozhodnutích k preciznímu vymezení, v jakém směru koncentrace prolomena je či není, tedy jaká tvrzení jsou nedostatečně v řízení prokázána. Jedině tak nedojde k prolomení koncentrace v širším než nezbytném

rozsahu, ač soud prvního stupně řádně účastníky poučil dle ust. § 114c či ust. § 118b OSŘ.

Závěrem tak lze říci, že v případě koncentrace po zrušení rozhodnutí odvolacím soudem se jedná o situaci zákonem ne zcela upravenou. V rámci odvolacího řízení je otázka doplnění dokazování upravena v ust. § 213b OSŘ. Odvolací soud musí dbát na to, aby neprovedl k důkazu nepřípustné nové rozhodné skutečnosti či důkazy, tak aby nebyla porušena zásada neúplné apelace. Tzv. „novoty“ mohou v rámci odvolacího řízení účastníci uplatnit jen za podmínek v ust. § 205a a ust. § 211 OSŘ. V zákoně ale není nikde vyřešena otázka, jak je to s koncentrací v navazujícím řízení před soudem prvního stupně. Smyslem koncentrace je zrychlení a zefektivnění sporného řízení. Řízení tak nejsou rozvleklá a soud se tak rychleji dobere výsledku. Pokud dojde k situaci, kdy odvolací soud musí rozhodnutí zrušit a vrátit k doplnění dokazování, postrádá smysl, aby se v tomto následujícím prvostupňovém řízení na pravidla koncentrace zcela zapomnělo. Je pak zcela irelevantní, zda bylo řízení na samotném počátku řádně zkoncentrováno dle ust. § 114c nebo § 118b OSŘ. Je s podivem, že po tolika letech, co se prvky koncentrace v občanském soudním řádu nachází, se k této problematice žádný z vyšších soudů nevyjádřil a nestanovil pravidla, jakým způsobem se k ní musí odvolací soudy postavit.

Jsem si vědoma, že uvedené řešení klade na odvolací soud značnou odpovědnost. Přesná formulace poučení dle ust. § 118a OSŘ je jednou z nejtěžších věcí, kterou musí soudce v rámci řízení udělat. Prvostupňový soud by tak měl díky nadřízenému soudu lepší představu o tom, jakým směrem další dokazování vést. Formulace poučení by byla alespoň rámcovým „odrazovým můstkem“, což by ale nevyklučovalo další iniciativu prvostupňového soudu, a především by byl postaven najisto rozsah prolomení koncentrace v následujícím řízení před soudem prvního stupně.